

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

612852
Pocztą polową 53.....11.XII..... 1920 r.
aa
Kef

Oddział II Informacyjny

Ew/6 № 56634 /II

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

Przesyła się do wiadomości raport polityczny delegata wojskowego w Rewlu z dnia 26. listopada Nr.1076.

1 załącznik.

w.z. Szefa Oddziału II

PRZEZDZIECKI M.P.

Major

Za zgodność:

W.z. Skonkretyzacja

Otrzymują: Adjutantura Generalna, M.S. Wojsk. Oddz. II, Min. Spraw
----- Zagranicznych i Biuro Wywiadowcze.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 612852 dnia 15/XII 1920 r.

Wzrost. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

DELEGAT

N. Dow. W. P. w Estonji

NP 1076

Revel, 26 listopada 1920.

TAJNE!

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

E S T O N J A.

Obecny gabinet estonski wyłoniony w całości ze stronnictwa robotniczego, jest prawdopodobnie ostatnim gabinetem przy dotychczasowym składzie "Zgromadzenia Narodowego". Nadchodzące wybory wyznaczone na *26-29/XI* dadzą nowe ugrupowania sił politycznych, przewidywane zmiany powinny wzmocnić prawo stronnictwa na niekorzystnie lewych.

Polityka obecnego gabinetu jest ogromnie ostrożna. Widac, że obecni ministrowie boją się każdego kroku, któryby mógł silić na stronnictwo robotnicze krytykę innych ugrupowań, a temsamym szkodzić stronnictwu w nadchodzących wyborach.

W stosunku do nas gabinet obecny podkreśla konieczność nawiązania jaknajcisłej współpracy i przyjaźni. 23 b.m. Minister Spr. Zagr. straszwana urządził specjalne przyjęcie dla misji polskiej, na którym obecni byli: premier, szef sztabu Gen. i dwaj wyżsi urzędnicy M.S.Z. W rozmowie jaka się toczyła wskazywali na to, że Estonia w stosunku do Polski popełniła niejednokrotnie błędy, które nadal nie będą mieć miejsca. Wskazywali również na konieczność delegowania do Warszawy swego przedstawiciela dyplomatycznego. *N. Brzuch w oryginale, czasy, nieprawdę, w celu pr. zap. w istocie* Wszystkie te jednak grzeczności, miały jak się okazało podkładać inny, a mianowicie, wybadanie czy Polska istotnie ma zamiar w czasie najkrótszym uznać Estonję de jure, co ułatwiłoby jej starania o takież uznanie przez mocarstwa sprzymierzone.

W sprawie uznania Estonji de jure premier ministrowi zdradzał pewne zaniepokojenie nadmienając, że przedstawiciel Estonji w Paryżu p. Pusta otrzymał od ministra Sapiehy zapewnienie, że uznanie Estonji nastąpi do 10 b.m.

W stosunku do Rosji bolszewickiej pomiędzy obecnym a dawnym gabinetem widac różnicę, o ile dawny gabinet zachowywał pewną rezerwę, popierał nieoficjalnie ugrupowania rosyjskie antybolszewickie, nie angażował się zbyt daleko w bezpośrednie transakcje handlowe z sowietami, o tyle *obecny* gabinet traktuje bolszewików "przychylnie". Stanowisko obecnych ministrów do kwestji rosyjskiej da się skreślić w następującym: uważają oni, że 1) wszystkie

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

R

707

rosyjskie ugrupowania polityczne i wyłączone z nich oddziały
wojskowe w czasie pokonania rządu sowieckiego ujawniały tenden-
cje imperjalistyczne zagrażające jednocześnie samodzielnosci
Estonji. 2) Wynikające z powyższego założenia powinny być bez-
względnie przez rząd estonski zwalczane. 3) W ten sam sposób
należy traktować "Rosyjski Komitet Polityczny" w Warszawie
z Sawinkowym na czele. Deklaracje Sawinkowa są uważane za słowa
którym nie powinno się wierzyć. 4) Z rządem sowieckim należy
utrzymać stosunek lojalnego sąsiada, szukając obrony wobec ewen-
tualnego niebezpieczeństwa w przyszłej konwencji wojskowej
Państw Nadbałtyckich.

Na powyższe zapatrywania wpływa i to przekonanie, że Estonia
popierając rosyjskie tendencje antybolszewickie, wystawia siebie
na poważne niebezpieczeństwo - zdaniem bowiem tutejszych afer
rządowych, bolszewicy stale będą biali armie rosyjskie, a
konsekwencja katastrofy wspierania sił antybolszewickich może
być zwrócenie broni w stronę Estonji. W traktowaniu kwestji
rosyjskiej przebiega u obecnego rządu niekwestja do Rosji, niechęć
do "białych" organizacji rosyjskich, bojaźń przed Rosją sowiecką
i poczucie własnej słabości. Przypuszczać należy, że na powyższe
ujęcie sprawy wpłynęły bezpośrednio czynniki bolszewickie.. Że
wpływ bolszewików jest obecnie o wiele większym niż za poprzed-
nich gabinetów, to widzieć chociażby z tego, że czynności swoje
rozpoczął nowy gabinet uwolnieniem z więzienia szeregu agentów
sowieckich jak już o tem poprzednio donosiliśmy. Po za tem rzecz
bardzo charakterystyczna dla nowego gabinetu jest wkroczenie na
drogę znacznych transakcji z rządem sowieckim, Według ostatnio
otrzymanych informacji z wiarygodnych źródeł, rząd estonski za-
oferował bolszewikom 35000 pudów zelatyny angielskiej, 25000 pud.
rtęci, 35000 kompletów ciepłej bielizny po 70 mk.niem., 300000
wielkich blaszanych cyankowanych wewnątrz oraz 1000 wagonów gwoździ
2", 5" h 5.93mk.niem za lkg. Dokumentów na poparcie tych informacji
nie posiadamy. Podobne transakcje wskazywałyby dobitnie na to,
że Estonia powoli wciąga się w służbę bolszewicką. Działanie ule-
ga największej wątpliwosci, że po rozbloku Wrangla, wzmocnieniu
przez bolszewików swego prestige'u dąży bezwzględnie do nawiąza-
nia z sowieckimi stosunków bliskich, licząc na ewentualne korzyści
materiałne. Dodac należy, że niepomiarowa rola odgrywać musi prze-

kapstwo, , a Estonja jest do tego gruntem ogromnie podatnym.
Również należy nadmienić, że w Estonji pracuje intensywnie delegacja bolszewicka, bardzo liczna i złożona z ludzi zdolnych; delegacji tej dotychczas nie nie przeciwstawialiśmy- minister Wasilewski zaangażowany w pracach konferencji Państw Nadbałtyckich, a ostatecznie w konferencji pokojowej siła rzeczy nie wpływa w najmniejszym stopniu na politykę Estonji.

Ex. I Wysunięta przez Estonję sprawa uznania jej de jure o ile nie została dotychczas rozstrzygnięta, powinna być traktowana bardzo oględnie, a w każdym razie należałoby wczekać rezultatu zbliżających się wyborów, po których Estonja przybierze wyraźniejszą fizjonomję polityczną.-

N. Dow. W. P. w Estonji

Delegat N. Dow. W. P. w Estonji

Otrzymują:

N. Dow. W. P. Oddz. 11 - 5 egz.

Attaché Wojsk. P. P. Helsingfors - 1 egz.

Delegat N. Dow. W. P. Ryga - 1 egz.

Akta - 1 egz.